

Det giver sig ud for at være en Art Communalraad; men hvorfor da sige, at det har et kirkeligt Skin? Men den ærede Rigsdagsmand tog groveligt Feil, naar han troede, at det kun var et kommunalt Raad; han saae blot hen til, et vist Formaal for dets Virksomhed, og deraf sluttede han at da jo Communen har sit tvungne Fattigvæsen og man kan sige, at Menighedsraadet har et Formaal, der meer eller mindre henhører til Fattigvæsenet, saa er det ogsaa en Art Fattigvæsen. Men deri ligger netop Forskjellen, at Sognet virker med tvungne Bestemmelser, med hele sit tvungne Fattigvæsen; Menighedsraadet derimod aldeles frivilligt, med den frivillige christelige Nærlighedsaand; denne Aand kan godt stille sig samme Formaal og desuagtet virke paa en forskjellig Maade. Troer ikke den ærede Rigsdagsmand, at der er en himmelvid Forskel mellem den aldeles frivillige, paa den christelige Nærlighedsaand hvilende Virksomhed, for at afhjælpe Trang, og Sogneraadets Virksomhed, hvilket jo maa følge Lovgivningens Regler med Hensyn til Fattigforsørgelsen? Der er aldeles den samme Forskel mellem disse to Virksomheder som mellem Himmel og Jord; men er da saa ikke det, at tage en saadan ny Ting og at nævne et af dens Formaal og der ved troe at kunne give den en anden Charakter, urigtigt? Nei, lad os dog ikke troe, at den christelige Aand indskrænker sig alene til Fremsigelsen af Troessætninger og til det indre Liv; den er en altfor stærk og mægtig Aand, til at den kun skulde holde sig til det Indre; den viser sig tværtimod mægtig og kraftig i det ydre Liv som en Støtte for alt det, som bevæger sig i Samsundslivet, og deraf der ikke opnaaedes Andet ved Lovforslaget, end at der traadte en frivillig christelig Fattigforsørgelse istedetfor den tvungne, vilde der allerede være opnaaet uumaadeligt Meget, og saa vilde det frivillige Fattigvæsen, som saaledes vilde udvirkte sig, have en ganske anden Charakter end det tvungne. Jeg troer netop, at hvad man end vil dømme om dette Lovforslag, maa man sige, at det ikke har stillet sit Formaal høit. Det har, netop for at undgaae Skinnet, stillet

sit Formaal lavt, det har holdt sig til de sædvanlige Forhold i Livet og søgt at lade dem blive gjennemtrængte af en virkelig christelig Aand. Jeg kan saaledes ikke indsee, at der i det, den ærede Taler har anført, indholdes nogen Grund til at stemme imod Lovforslaget; jeg seer derimod i hans Ytringer en betydelig Mistjendelse af de Grundtanker, som gaae igjennem det. Den ærede Taler klagede over, at det ikke var kirkeligt nok, og dog glædede han sig over, at Forslaget om Menighedsraadenes Deeltagelse i Præstens Sjælesørgelse Virksomhed var udgaaet, idet han erklærede, at han søgte ved sig selv, at han vilde være imod en saadan Bestemmelse. Paa samme Maade gjorde han sig skyldig i en Modsigelse, naar han klagede over, at Valgbestemmelserne ikke vare kirkelige nok, og dog udtalte sig mod den eneste af dem, som har en kirkelig Charakter, nemlig den, at Vedkommende skal have fuld Adgang til Kirkens Goder.

Winther: Jeg hører ogsaa til dem, der ere imod denne Lov; jeg skal imidlertid, efterat en Deel af de Indvendinger, jeg kunde have imod den, ere temmelig vidtløftigt udviklede af de to foregaaende Talere, søge at fatte mig saa kort som muligt. Den ærede Minister har meent, at naar man vilde forkaste denne Lov, saa kom man i Strid med Grundlovens Bud, idet man derved viste, at man ikke vilde gaae ind paa en Organisation af Kirkens Forsatning. Jeg for mit Vedkommende skal altid være villig til, saalænge jeg har Sæde i Rigsdagen, at medvirke til, at Grundlovens Bud om en Kirkeforsatning faaer sin Gylbigheid; men jeg vil ikke gjøre det, naar der foreligger et høit ufuldkomment Stykke af en Forsatningslov; jeg vil ikke ansee det for rigtigt, at give min Stemme til et Lovforslag, der sigter til at sætte Sigt i værk. Jeg vil, at der skal være en Oversigt over, hvorledes Organismen i det Hele skal være, og jeg vil, at Kirken selv skal have en vigtig og væsentlig Indflydelse paa, hvorledes den bliver.